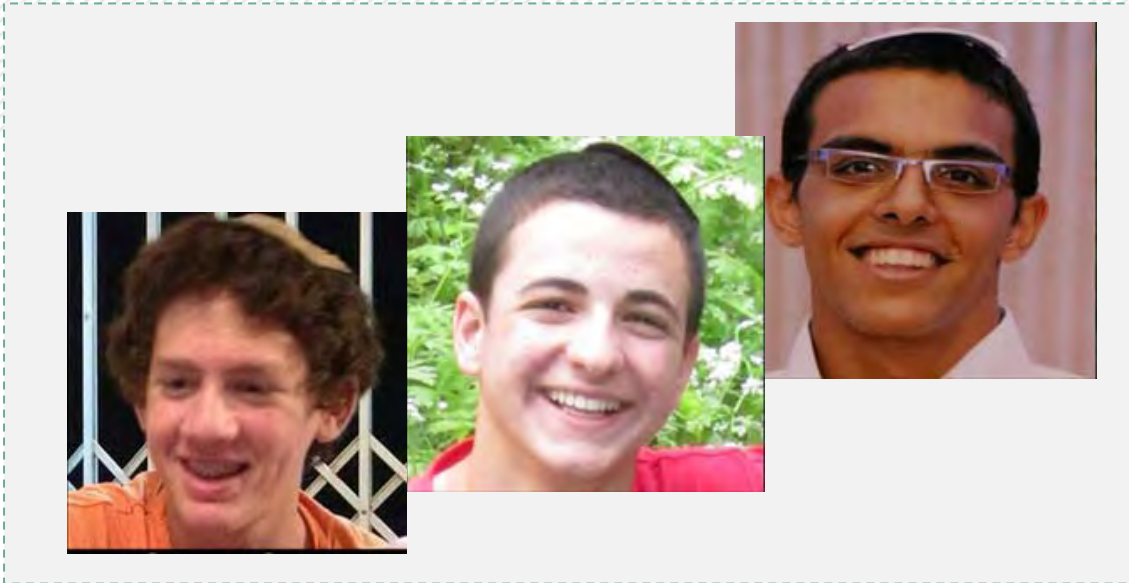

15 ביוני 2014

חטיפת שלושת הנערים בצומת גוש עציון (תמונת מצב נכונה ל-15 ביוני 1400)

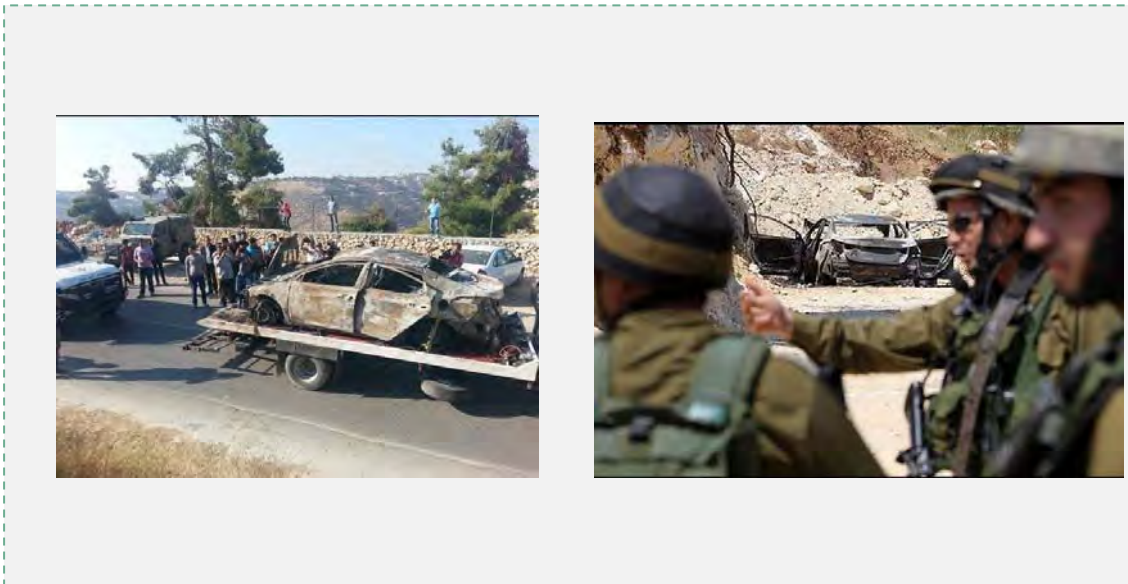

שלושת הנערים הנעדרים מימין לשמאל: אייל יפרח, גיל-עד שאער, נפתלי פרנקל

עקרי תמונת המצב

1. ביום חמישי 12 ביוני 2014 בשעות הערב (2200) יצאו שלושת הנערים מהישיבה בגוש עציון בה הם לומדים בדרכם לביתם. לאחר שלא הגיעו לבתיהם, פתחו כוחות הביטחון הישראליים בחיפושים אחריהם, החל מבוקר יום שישי, 13 ביוני 2014. הנחת העבודה של כוחות הביטחון הישראליים הינה, שהשלושה נחטפו בשעה שעלו לטרמפ בצומת גוש עציון.

2. שלושת הנערים הנעדרים הם אייל יפרח, תושב אלעד בן 19, שלמד בישיבת שבי חברון; נפתלי פרנקל בן 16 תושב נוף איילון, שהינו גם בעל אזרחות אמריקאית וגיל-עד שאער בן 16 מהישוב טלמון, תלמידי ישיבת מקור חיים בכפר עציון. ביום שישי 13 ביוני 2014 בשעות הבוקר נמצאה סמוך לכפר דורא (אזור חברון) מכונית יונדאי שרופה שעל פי ההערכות הייתה קשורה לחטיפה. כוחות הביטחון הישראליים פתחו במבצע חיפושים נרחב, שעודנו מתנהל בדגש על מרחב העיר חברון.

המכונת השרופה, שעל-פי ההערכות הייתה קשורה לחטיפה (פלסטין אל'אן, 13 ביוני 2014)

קבלת אחריות

3. עד כה לא קיבל על עצמו שום ארגון את האחריות לחטיפה והחוטפים לא יצרו קשר עם גורם כלשהו בישראל. שתי הודעות על קבלת אחריות, שפורסמו בתקשורת, היו ככל הנראה כוזבות. ראש הממשלה בנימין נתניהו אמר, בפתח ישיבת הממשלה ב-15 ביוני 2014, כי פעילי חמאס הם אלה שחטפו את שלושת הנערים והזהיר, כי יהיו לכך "השלכות חמורות" (משרד ראש הממשלה, 15 ביוני 2014).

הרקע לחטיפה

4. חטיפת הנערים היא אחד הפיגועים החמורים, שאירעו ביהודה ושומרון בשנים האחרונות. האירוע התרחש בעיתוי בו המשא ומתן בין ישראל לרשות הפלסטינית הסתיים ללא תוצאות וכשבועיים לאחר כינון ממשלת ההסכמה הלאומית (בעקבות הפיוס בין פתח לחמאס). בשטח ניכרים סימני תסכול ותסיסה של הציבור הפלסטיני על רקע שביתת הרעב המתמשכת של עצירים הפלסטינים המנהליים בבתי הכלא הישראליים.

5. לפיגוע החטיפה הנוכחי קדמו עשרות רבות של ניסיונות לביצוע פיגועי חטיפה, שסוכלו. פיגועים אלו הינם פועל יוצא של קריאות בלתי פוסקות מצד חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין לחטוף ישראלים כדי לשחרר אסירים נוספים מהכלא, בעקבות הצלחת חמאס ב"עסקת שליט" הנתפס כהישג וכמודל לחיקוי. במקביל קיימה חמאס תרגילים של חטיפת חיילי צה"ל מלוויים במיצגים פומביים. חטיפת ישראלים לצרכי מיקוח נהנית מתמיכת "הרחוב הפלסטיני" ברצועת עזה כמו גם ביהודה ושומרון.

פעילי חמאס מתרגלים חטיפת חיילים ואזרחים ישראלים

טקס סיום קורס קצינים של מנגנון הביטחון הלאומי ברצועה, בו דימו בוגרי הקורס תרחיש של הסתערות על עמדת צה"ל וחטיפת חייל (פלסטין אל'אן, 17 באפריל 2014) (לצפייה בסרטון לחצו כאן : <http://www.youtube.com/watch?v=3dGPWJAwami>).

חניכי פרויקט אלפתוה (תוכנית לימודים צבאיים של בני נוער בבתי הספר ברצועת עזה) מתרגלים תקיפה של עמדת צה"ל ולאחר מכן חטיפת חייל צה"ל ופרסום הודעה פומבית על כך באמצעי התקשורת (דף הפייסבוק של פרויקט אלפתוה, 28 במרץ 2013)

6. על פי נתוני שירות הביטחון הכללי מאז מבצע "עמוד ענן" (נובמבר 2012) חלה עלייה בניסיונות חטיפה של אזרחים וחיילי צה"ל ביהודה ושומרון. המאמץ להוציא לפועל פיגועי חטיפה נעשה בהכוונת גורמים בחו"ל או מרצועת עזה כמו גם בהכוונה של מחבלים פלסטינים הכלואים בישראל. הארגונים הבולטים בתחום ניסיונות החטיפה הינם חמאס, ארגון הג'האד האסלאמי בפלסטין ופתח. סה"כ סוכלו מאז ינואר 2013 48 כוונות לבצע פיגוע חטיפה (מהם 11 במהלך 2014). פיגוע אחד

בוצע אולם נחשף טרם, שהחל שלב המו"מ והמיקוח (חטיפתו והריגתו של תומר חזן ז"ל 20 בספטמבר 2013) (אתר שירות הביטחון הכללי, 5 ביוני 2014)¹.

7. חטיפות אזרחים וחיילים בשטחי יהודה ושומרון למטרות מיקוח הינו דפוס פעולה המתבצע בשגרה, שאינו כפוף לאילוצים פוליטיים. **תושבים יהודיים המתגוררים ביהודה ושומרון מהווים מטרה זמינה ומועדפת**, שכן הם עומדים בתחנות הסעה בצמתים² ומקיימים חיכוך שוטף עם הישובים הפלסטינים השונים. הקרבה לאזורים המיושבים ע"י פלסטינים מקנה לחוטפים אפשרות להעברה מהירה של החטופים, הסרתם והטמעות בקרב האוכלוסייה המקומית.

פעילות כוחות הביטחון הישראליים בעקבות החטיפה

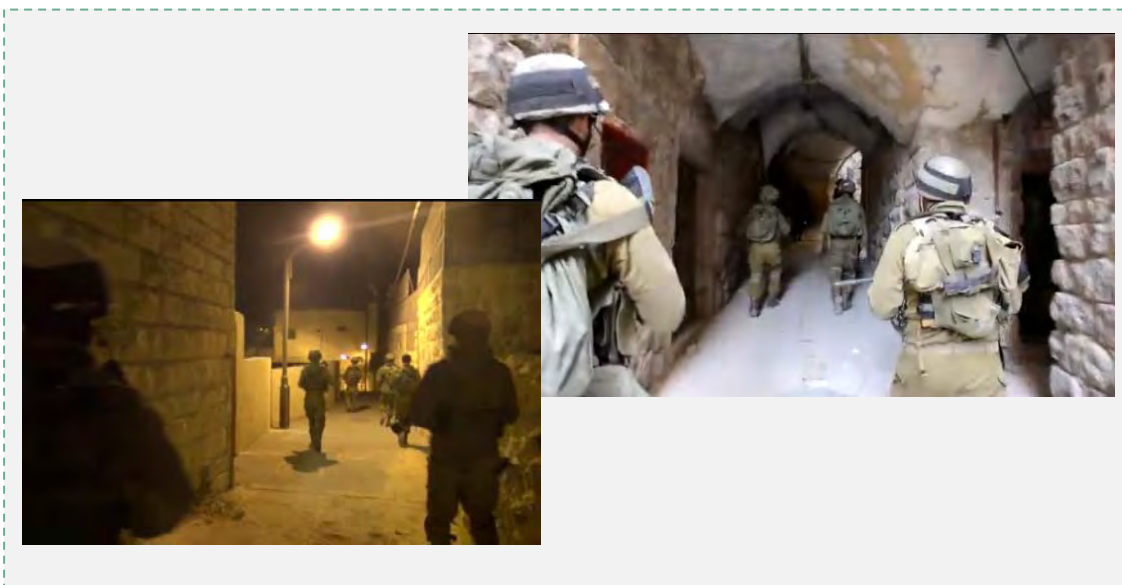
יהודה ושומרון

8. לאחר היוודע דבר היעלמותם של שלושת הנערים החלו כוחות הביטחון הישראליים בפעילות אינטנסיבית כדי לאתרם. במסגרת זאת נערכו החל מבוקר יום שישי סריקות נרחבות באזורי חברון ובית לחם לצד מאמץ מודיעיני לאתר את המעורבים בפרשה. צה"ל תגבר את כוחותיו והפעיל לצורך כך גם יחידות מובחרות, כוחות משמר הגבול. בכמה מהכפרים בהם פעל צה"ל לאיתור הנעדרים אירעו עימותים בין כוחות הביטחון לבין מקומיים אשר יידו אבנים לעבר הכוחות.

9. במקביל לפעילות ביהודה ושומרון ננקטו צעדי ביטחון בגשר אלנבי ובמעברים לשטח ישראל ובגבול רצועת עזה, כדי לסכל ניסיונות להעביר את הנערים החטופים לירדן, רצועת עזה או לשטח ישראל.

¹ מידע אודות פיגועי החטיפה בשנת 2013 ראו לקט מידע מה-26 בפברואר 2014: "[טרור ואלימות ביהודה ושומרון בשנת 2013: נתונים, מאפיינים ומגמות](#)".

² תחנות הסעה בצמתים היו בעבר יעד לפיגועים במתוכם שונים. כך למשל, ב-3 ביוני 2014 נורה למוות מחבל פלסטיני בצומת תפוח שבשומרון, שפתח באש לעבר כוחות הביטחון. קודם לכן ב-30 במאי 2014 עצרו כוחות הביטחון פלסטיני, שהיה חמוש בחגורת נפץ. כמו כן אירעו בעבר ניסיונות חטיפה מתחנות הסעה בצמתים ביהודה ושומרון.

מימין: פעילות כוחות צה"ל ביום ובלילה במהלך החיפושים אחר הנערים הנעדרים (דובר צה"ל, 14 ביוני 2014)

כוחות הביטחון מבצעים לחיפושים באזור חברון (סוכנות תצפית, 13 ביוני 2014, צילום: משה בוטביה)

10. על דרום אזור יהודה ובית לחם הוטל סגר. בליל 14-15 ביוני 2014 עצרו כוחות הביטחון הישראליים כמה עשרות חשודים פלסטינים בחברון, ראמאללה וטובאס. על פי דיווחי הפלסטינים בין העצורים בכירים בחמאס, בג'האד האסלאמי בפלסטין ופעילים באגודת הסטודנטים באוניברסיטת אלנג'אח בשכם (ynet, 15 ביוני 2014). בבוקר 15 ביוני 2014 מסרו גורמים פלסטינים בכירים, כי פעילות המודיעין שלהם מתמקדת בניסיון להתחקות אחר שני פעילי חמאס מוכרים תושבי חברון הקשורים לזרוע הצבאית והנעדרים מבתיהם מאז יום חמישי (כתבתו של אבי יששכרוף, וואלה, 15 ביוני 2014).

כוחות צה"ל עוצרים מבוקש בגזרת חברון (מען, 14 ביוני 2014)

11. על-פי התקשורת הישראלית החלו ב-15 ביוני 2014 כוחות צה"ל בהכנות לכיתור העיר חברון. כלי התקשורת הפלסטינים דיווחו, כי כוחות צה"ל הציבו מחסומים בכניסה הצפונית לעיר ופרש דחפורים (מען, 15 ביוני 2014).

כוחות צה"ל סוגרים את הכניסות לעיר חברון (מען, 15 ביוני 2014)

ירי רקטות מרצועת עזה

12. במקביל לחיפושים אחר הנערים ביהודה ושומרון בוצע ירי רקטות מרצועת עזה לעבר דרום ישראל. ב-14 ביוני 2014 לפנות בוקר אותרו שתי נפילות של רקטה בשטח השיפוט של המועצה האזורית שער הנגב. שרידי הרקטה נמצאו סמוך לגדר הביטחון. בו ביום בשעות אחר הצהריים אותרה נפילה של רקטה בחצר בית בישוב במועצה האזורית חוף אשקלון. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק.

13. בתגובה לירי הרקטות לעבר דרום ישראל תקפו כלי טיס של חיל האוויר ברצועת עזה מספר פעמים יעדי טרור ברצועת עזה (דובר צה"ל, 14 ביוני 2014):

א. ב-13 ביוני 2014 הותקפו יעד פעילות טרור ואתר אחסון אמצעי לחימה בדרום רצועת עזה.
 ב. ב-14 ביוני 2014 הותקפו שלושה יעדי פעילות טרור ושני אתרי ייצור ואחסון אמצעי לחימה בדרום רצועת עזה. כמו כן הותקף יעד פעילות טרור במרכז הרצועה. כלי התקשורת הפלסטינים דיווחו על שני פצועים באורח קל כתוצאה מרסיסים (צפא, מען, 14 ביוני 2014).

תגובות לאירוע

ישראל

14. בנימין נתניהו, ראש הממשלה, קבע, כי המדובר בחטיפה. הוא הטיל את האחריות לשלום של שלושת הנערים על הרשות הפלסטינית ודרש מהרשות הפלסטינית, והעומד בראשה אבו מאזן, שמתחומה יצאו החוטפים, לעשות כל מה שנדרש כדי לסייע בהחזרת החטופים בשלום. לדבריו אחראית הרשות הפלסטינית ואבו מאזן בראשה על כל התקפה נגד ישראל, היוצאת משטחם בין אם מדובר ביהודה ושומרון ובין אם ברצועת עזה. עוד הוסיף ראש הממשלה, כי האירוע המחיש, כי הברית של הרשות הפלסטינית עם חמאס מביאה לתוצאות קשות ביותר, שהן הפוכות מקידום השלום בין ישראל לפלסטינים (משרד ראש הממשלה, 14 יוני 2014).

15. גם בשיחה שקיים ראש הממשלה בנימין נתניהו עם מזכיר המדינה האמריקאי ג'והן קרי, שב הדגיש בנימין נתניהו, כי אבו מאזן הוא אשר נושא באחריות לשלום של הנערים. לדברי ראש הממשלה מה שקורה בשטח מאז כניסת חמאס לממשלה הפלסטינית הוא הרסני והחטיפה הזאת היא תוצאה של הכנסתו של ארגון טרור רצחני לממשלה הפלסטינית (משרד החוץ, 14 ביוני 2014).

16. רב אלוף בני גנץ אמר, כי מדובר באירוע חמור, המצטרף לשורת אירועים אחרים. לדבריו צה"ל בשיתוף פעולה הדוק עם כלל גורמי הביטחון פועל על פי הנחיות הדרג המדיני בכל מקום בו נדרשת פעולה בהיקפים הולכים ומתרחבים. גנץ אמר, כי צה"ל ימשיך לפעול ויעשה כל שנדרש כדי להביא את הפרשה לסיומה מהר ככל שניתן. הוא הוסיף שבמקביל עינו של צה"ל פקוחה גם לנעשה גם בזירות אחרות (קרי, עזה וצפון ישראל) (דובר צה"ל, 14 ביוני 2014). שר הביטחון, בוגי יעלון אמר, כי כל עוד אין ידיעות אחרות הנחת העבודה היא שהשלושה בין החיים. לדבריו כל זרועות הביטחון עושות מאמץ משותף בניסיון להביא לחילוץ הנערים (ynet, 14 ביוני 2014).

הערכת מצב בראשות הרמטכ"ל (דובר צה"ל, 14 ביוני 2014)

הרשות הפלסטינית

17. אבו מאזן ובכירי הרשות הפלסטינית נמנעו מתגובה רשמית לאירוע חטיפת שלושת הנערים. דרגים זוטרים יותר, שהתייחסו לאירוע דחו את טענת ישראל בדבר אחריותה של הרשות הפלסטינית. זאת, בטענה כי הוא התרחש בשטח בנמצא בשליטה ישראלית מלאה (שטח C).

18. להלן מספר התבטאויות:

א. **עדנאן אלצ'מירי**, דובר מנגנוני הביטחון של הרשות הפלסטינית דחה את ההודעה הישראלית, כי הרשות הפלסטינית אחראית לאירוע, שכן לדבריו, החטיפה אירעה בשטח שבשליטת ישראל (שטח C) לפי הסכמי אוסלו. לשאלה האם מנגנוני הביטחון הפלסטינים יסייעו לחיפושים אחר החטופים השיב, כי הם אחראים על הביטחון הפלסטיני באזור A. לדבריו גוש עציון, שם נחטפו הנערים, הוא "אזור התנחלותי" הנתון לשלטון ביטחוני ישראלי ואין לרשות הפלסטינית אחריות על ביטחון המתנחלים (אנטוליה, מען, 14 ביוני 2014).

ב. **איהאב בסיסו**, דובר ממשלת ההסכמה הלאומית, אמר במהלך מסיבת עיתונאים, שקיים בראמאללה, כי ישראל אינה יכולה להאשים את הרשות הפלסטינית באחריות ביטחונית לאזורים, שאינם בשליטתה. הוא כינה את הפעילות הביטחונית הישראלית למציאת שלושת החטופים "הסלמה ישראלית" נגד העם הפלסטיני ברצועה וביהודה ושומרון המתקיימת במסגרת "עונש קיבוצי" שמפעילה ישראל נגדם (ופא, 15 ביוני 2014).

ג. **מחמד אלמדני**, חבר הוועד המרכזי של הפתח המשמש גם כיו"ר הוועדה הפלסטינית לקשר עם החברה הישראלית, גינה בחריפות את האשמות ישראל נגד הרשות הפלסטינית ואבו מאזן. לדבריו, הצעירים נחטפו באזור C הנתון לשליטה ביטחונית ישראלית מלאה ואין באזור זה כל נוכחות ביטחונית של הפלסטינים (אתר נציבות ההסברה של הפתח, 14 ביוני 2014).

הציבור הפלסטיני ביהודה ושומרון

19. הציבור הפלסטיני, ככלל, הביע תמיכה נרחבת בפיגוע המצטייר בעיניו כמהלך לגיטימי, שנועד לשחרר את הפלסטינים הכלואים בבתי הכלא הישראליים (שחרור האסירים נמצא בקונצנזוס ברחוב הפלסטיני) עיתוי האירוע בעיצומה של שביתת הרעב הממושכת של העצירים המנהליים העצים עוד יותר את חשיבות האירוע בעיני הציבור. עם זאת, הובע חשש, כי הפעילות האינטנסיבית של צה"ל ותפגע בשגרת החיים של האוכלוסייה ביהודה ושומרון.

20. אירוע החטיפה העלה שוב לתודעה את סוגית התיאום הביטחוני של מנגנוני הביטחון של הרשות הפלסטינית עם ישראל, שחמאס מתנגדת לו באופן נחרץ. על רקע פרסומים בתקשורת בדבר סיוע מנגנוני הביטחון הפלסטינים בחיפושים אחר הישראלים התפרסמו ברשתות החברתיות אזהרות הקוראות לאנשי מנגנוני הביטחון של הרשות הפלסטינית להימנע מסיוע לגורמי הביטחון הישראליים.

21. דף הפייסבוק הרשמי של הפתח פרסם קריקטורה המדמה את החטופים הישראליים לשלושה עכברים אשר נלכדו בפיתיון. גולשים פלסטינים הגיבו, כי זו הדרך היחידה לשחרור האסירים הפלסטינים הכלואים בישראל. בנוסף, דף הפייסבוק נוסף של הפתח קרא לתת תהודה נרחבת, לכך שנכון לחודש יוני 2014 מספר "החטופים הפלסטינים" [קרי, מחבלים הכלואים בישראל בשל פשעים, שביצעו] עולה על 5,271 (דף הפייסבוק של הפתח, 15 ביוני 2014).

מימין: כרזה בדף הפייסבוק הרשמי של פתח. משמאל: קריאה לפרסם, כי "החטופים הפלסטינים" בידי ישראל עולה על 5,271 (דף הפייסבוק של הפתח, 15 ביוני 2014)

הציבור ברצועת עזה

22. ברצועת עזה, ניכרו גילויי שמחה לנוכח החטיפה הנתפסת כהישג גדול. ברחוב חולקו לעוברי האורח דברי מתיקה, נורו יריות באוויר וזיקוקים, ושיירות של כלי רכב צפרו ברחובות לאות שמחה.

חלוקת מיני מתיקה ברצועת עזה באוהל המחאה שהוקם בעזה למען האסירים הפלסטינים שובתי הרעב בבתי הכלא בישראל (פלסטין אל'אן, 14 ביוני 2014)

חמאס

23. דוברי חמאס שיבחו את הפיגוע הגם שנמנעו מלקחת עליו אחריות. **סאמי אבו זהרי**, דובר חמאס ברצועה, דחה את טענות ראש ממשלת ישראל בנימין נתניהו, לפיהן חמאס אחראית לחטיפת שלושת הצעירים. לדבריו, "אלו טענות אוויליות" (פלסטין אל'אן, 15 ביוני 2014).

24. להלן כמה התבטאויות נוספות:

א. **פוזי ברהום**, דובר חמאס, פרסם הודעה בחשבון הטוויטר שלו המברכת את "חברון הלוחמת" לדברי ההודעה כל פלסטיני שיכול לחטוף מתנחל צריך לעשות זאת כדי לשחרר אסירים (טוויטר, 13 ביוני 2014).

ב. **חסאם בדראן**, דובר חמאס הדגיש, כי אין ספק שבתקופה האחרונה החלה הגדה להשתנות בכל הנוגע ל"התנגדות ולמאבק בישראל" שכן ניתן לראות בשטח עימותים רבים ופעולות התנגדות. לדבריו פיגוע החטיפה ("פעולת חברון") היא הצלחה כבירה להתנגדות בגדה (ערוץ אלאקצא, 13 ביוני 2014). בדף הפייסבוק שלו קרא להתעמת עם ישראל ביהודה ושומרון באמצעות עימותים המוניים או פעולות אישיות (דף הפייסבוק 13 ביוני 2014).

ג. **אבו עבידה** דובר הזרוע הצבאית של חמאס ציין, כי כל עוד קיימים אנשי התנגדות בגדה "הכובש העריץ לא יהיה רגוע והציונים ייכוו מאש הפשעים שלהם נגד האסירים" (דף טוויטר, 13 ביוני 2014).

25. בתגובה לגל המעצרים הנרחב שביצעו כוחות צה"ל בקרב בכירים וגורמים שונים הנמנים עם חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין ביהודה ושומרון, ציינו גורמי חמאס והג'האד האסלאמי, כי גל מעצרים זה מצביע על המבוכה בה נמצאת ישראל בעקבות חטיפת שלושת הצעירים הישראליים. הם הפנו קריאה לקהילה הבינלאומית לפעול להפסקת מעצרים אלה (פאלטודיי, 15 ביוני 2014).

26. **ערוץ אלאקצא של חמאס** שידר בגל פתוח ברוב שעות היום. שידורי הערוץ נוצלו להעברת מסרים לתושבי חברון. למשל כתובית, שהופיעה על גבי המרקע המבקשת מבעלי עסקים בחברון למחוק את ההקלטות שצולמו במהלך 24 השעות האחרונות במצלמות האבטחה שלהם כדי שישראל לא תוכל להשיגם ולהיעזר בהן לצורך החיפושים (ערוץ אלאקצא, 14 ביוני 2014). במקביל מתחו בחמאס ביקורת על שיתוף הפעולה של הרשות הפלסטינית עם ישראל.

הג'האד האסלאמי בפלסטין

27. גם בארגון **הג'האד האסלאמי בפלסטין** הגיבו בשמחה לאירוע. **דאוד שהאב**, דובר הג'האד האסלאמי בפלסטין שיבח את ה"התנגדות" בגדה. הוא גם גינה את הרשות הפלסטינית "הרודפת" את אנשי ההתנגדות והמסייעת בחיפושים אחד החטופים (אלרסאלה.נט, 13 ביוני 2014). **ח'אלד אלבטש**, בכיר הארגון, קרא לכל הפלסטינים לגבש אסטרטגיה מאוחדת לשחרור האסירים מבתי הכלא הישראליים באופן מיידי. לדבריו, ישראל לא מבינה אלא באמצעות הכוח כמו שארע בעסקת שליט ועסקאות אחרות שהביאו לשחרור אסירים (פאל טודיי, 13 ביוני 2014).